

Ruimtelijke Onderbouwing

**Gebiedsontwikkeling Kelsdonk-Zwermlaken (NRM-W)
Waterschap Brabantse Delta**

14 september 2022

Contactpersoon

BAS GERATS
Specialist Omgevings- en
Vergunningenmanagement

M +31 6 11354012
E bastiaan.gerats@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1632
6201 BP Maastricht
Nederland

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Projectbeschrijving	4
1.3	Planning	5
2	Wettelijk kader	6
2.1	Rijksbeleid en provinciaal beleid	6
2.2	Gemeentelijk beleid	6
3	Ruimtelijke en milieukundige onderbouwing	9
3.1	Landschap en archeologie	9
3.2	Bodem	9
3.3	Water	9
3.4	Natuur	9
3.5	Geluid	10
3.6	Luchtkwaliteit	10
3.7	Kabels en leidingen	10
3.8	Explosieven	10
4	Uitvoerbaarheid	11
4.1	Maatschappelijk	11
4.2	Financieel	11
5	Conclusie	12
	Colofon	13

1 Inleiding

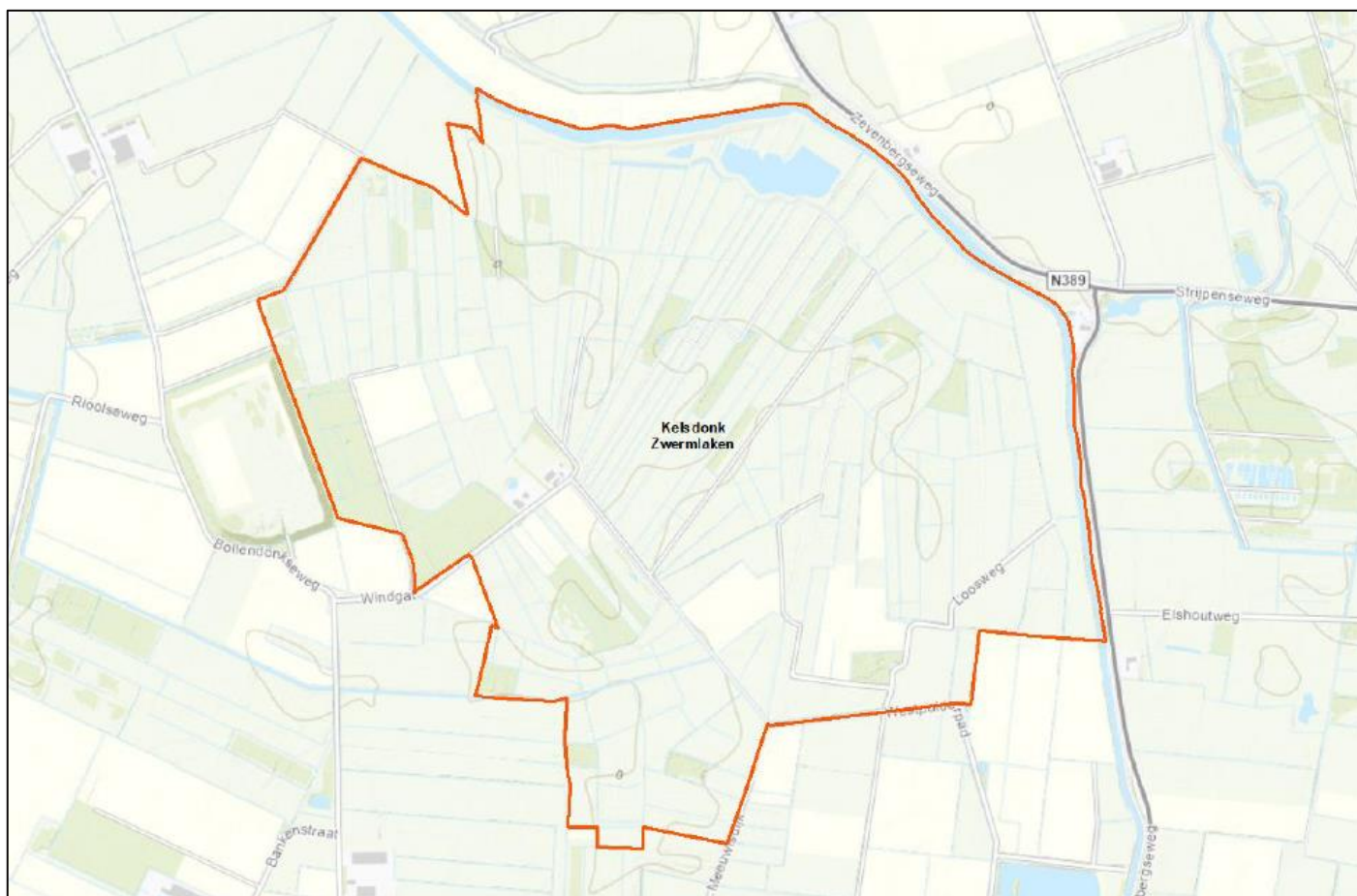
1.1 Aanleiding

De voorliggende ruimtelijke motivering heeft betrekking op de realisatie van de Natte Natuurparel (NNP) en het Natuurnetwerk Brabant (NNB) in het plangebied Kelsdonk-Zwermlaken. Met de realisatie wordt het tweede deelgebied (van de in totaal drie) in het project Noordrand Midden-West (NRM-W) ingericht als waterminnend tot waterrijk natuurgebied. NRM-W valt binnen het gezamenlijke project Noordrand Midden van Waterschap Brabantse Delta, Staatsbosbeheer (SBB) en Provincie Noord-Brabant. Het resultaat van dit plan voor Kelsdonk-Zwermlaken is een deelgebied met een watersysteem dat voldoet aan de hydrologische randvoorwaarden voor de natte natuurgebieden, extreme neerslagsituaties kan opvangen en rekening houdt met de om- en inliggende landbouwpercelen.

Een deel van de voorgenomen ontwikkelingen van het terrein passen niet binnen het vigerende bestemmingsplan, waarvoor een bestemmingswijziging middels binnenplanse wijzigingsbevoegdheid wordt aangevraagd. Het voorliggende document vormt de ruimtelijke motivering voor het afwijken van het bestemmingsplan.

1.2 Projectbeschrijving

Het gebied ligt ten noordwesten van Etten-Leur. Het noordoostelijke deel van het plangebied grenst direct aan de N389 – Zevenbergseweg. Kelsdonk-Zwermlaken valt volledig binnen de Gemeente Etten-Leur. In figuur 1 is het projectgebied aangegeven.

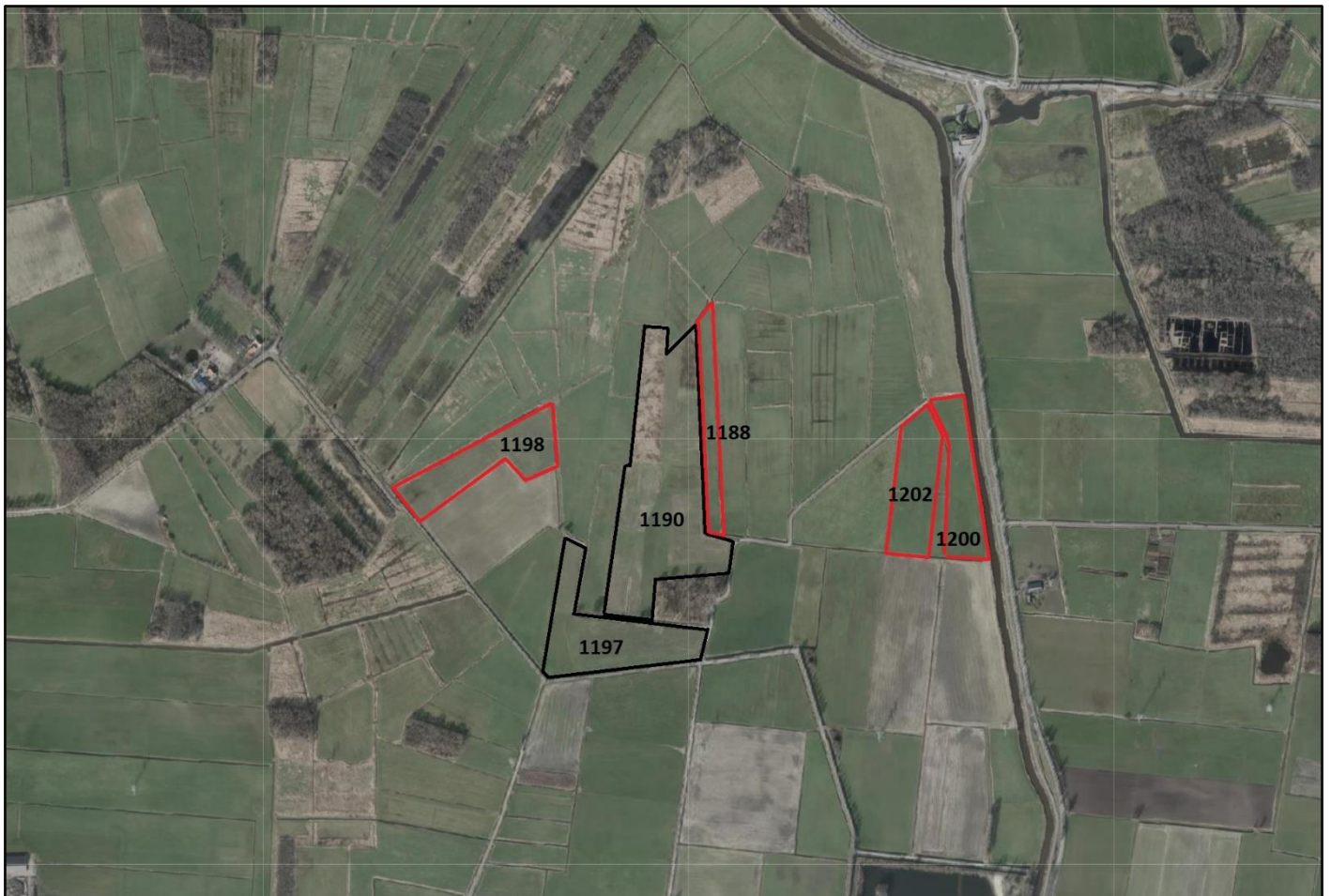
Figuur 1 Projectgebied

In het zuiden van het gebied wordt nieuw bos geplant met een hartafstand tussen de bomen van 1,50 meter. Het bos wordt in wildverband aangelegd. De plantgaten zijn 30 cm diep. Het gaat om drie verschillende typen bos:

- Rivier- en beekbegeleidend bos;
- Hoog- en laagveenbos;
- Haagbeuken / essenbos.

De werkzaamheden vinden plaats op de percelen ETN01-O-1190 en -1197 met de bestemming 'Agrarisch met waarden' (zwart omlijnd figuur 2).

Namens Provincie en waterschap verzoeken wij tevens om de percelen ETN01-O-1188, -1198, -1200 en -1202 (rood omlijnd in figuur 2) mee te nemen in de bestemmingswijziging middels binnenplanse wijzigingsbevoegdheid ter voorbereiding op mogelijke toekomstige natuurontwikkelingen. Op deze percelen zijn geen werkzaamheden voorzien in het onderhavige projectplan voor Kelsdonk-Zwermlaken.

Figuur 2 De percelen binnen 'Agrarisch met waarden' met voorziene bosaanplant zwart omlijnd. Aanvullende percelen voor toekomstige natuurontwikkelingen rood omlijnd.

1.3 Planning

De verdere voorbereiding en vergunningenprocedure loopt tot het einde van 2022. De uitvoering staat gepland vanaf in de eerste helft van 2023.

2 Wettelijk kader

2.1 Rijksbeleid en provinciaal beleid

Kaderrichtlijn Water

In de Kaderrichtlijn Water geeft de Europese Unie regels voor de bescherming van het oppervlaktewater en het grondwater. De lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht deze regels op te nemen in hun wetgeving. Volgens de Kaderrichtlijn moet het oppervlaktewater in 2027 in goede ecologische en chemische toestand zijn. Voor de gewenste chemische toestand van oppervlaktewateren geldt een set normen. Deze zijn te vinden in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water en in het Provinciaal waterplan. Voor de gewenste ecologische toestand zijn ook doelen vastgelegd. Op grond van deze doelen heeft het Waterschap realiseerbare doelen en maatregelen vastgelegd in het waterbeheerplan.

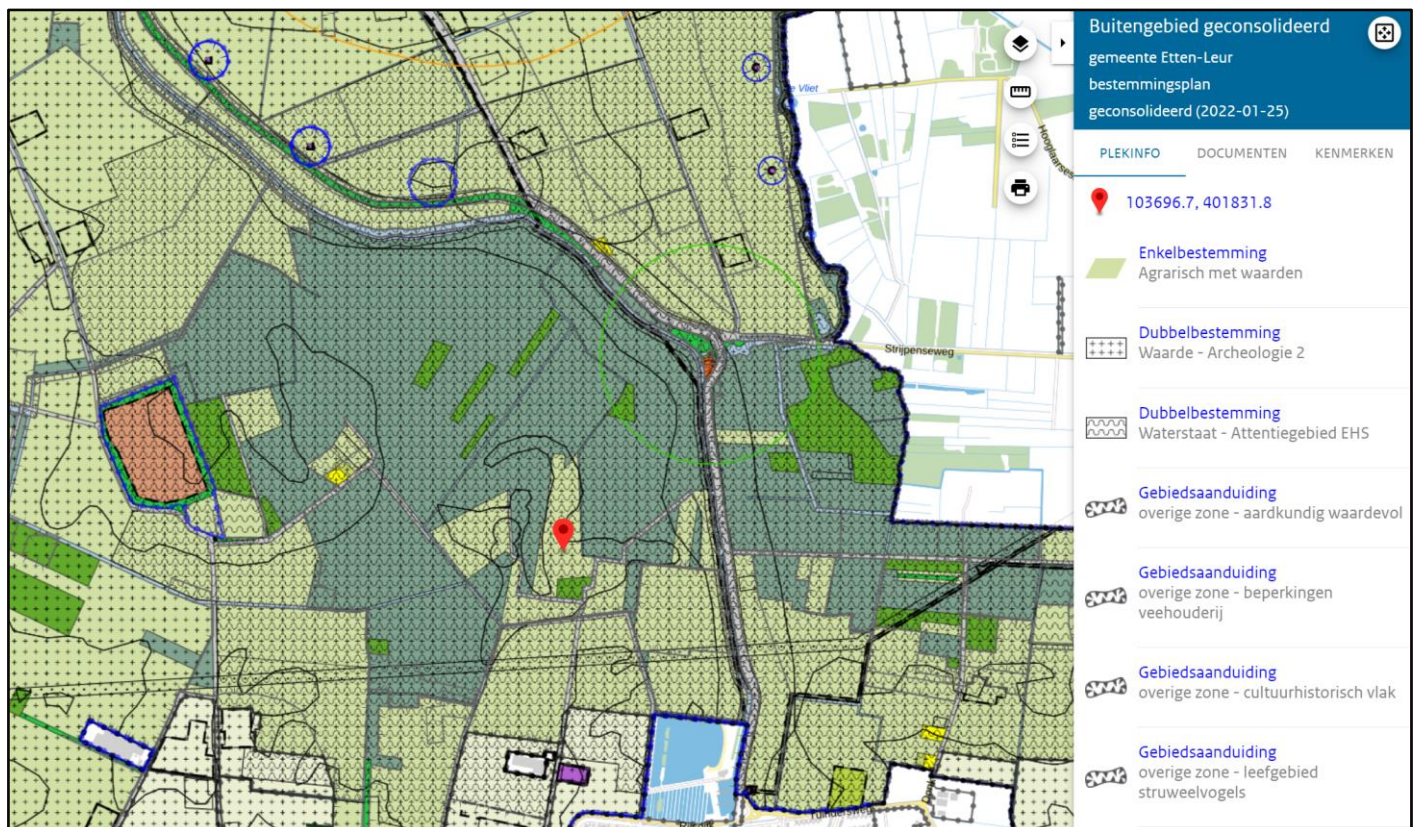
De herinrichting in Noordrand Midden (NRM) valt onder het maatregelenpakket ‘Hydrologisch herstel natte natuurgebieden’, en is gekoppeld aan de KRW. De ecologische en hydrologische ingrepen in het gebied resulteren in de realisatie van (een deel van) een NNP en NNB. Voor deze ingrepen geldt een landelijke resultaatsverplichting per 2027. Met de inrichting van dit plangebied als NNP en NNB wordt invulling gegeven aan deze verplichting.

Natuurbeheerplan (Noord-Brabant)

Het NNB is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het is een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbindingzones met elkaar verbonden zijn. Het gebied NRM-W, met daarbinnen plangebied Kelsdonk / Zwermklaken, is onderdeel van het NNB. Met de realisatie van NRM-W wordt invulling gegeven aan het Natuurbeheerplan.

2.2 Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplan

Figuur 3 Bestemmingsplan 'Buitengebied' Etten-Leur

De voorgenomen wijzigingen in Kelsdonk-Zwermlaken zijn getoetst met bestemmingsplan 'Buitengebied' (vastgesteld op 30-09-2013), de 'partiële herziening Buitengebied' (24-01-2022) en 'Buitengebied geconsolideerd' (25-01-2022). Binnen het plangebied zijn vier -voor het project relevante- enkelbestemmingen opgenomen:

- Bos;
- Natuur;
- Agrarisch met waarden;
- Water.

Bos

De enkelbestemming 'Bos' is specifiek toegesneden op (de bescherming van) bossen en de daaraan eigen natuurwaarden. Delen van de bestemming vallen samen met gebiedsaanduidingen voor bijvoorbeeld beekdalen, open gebieden en landschappelijk afwisselende gebieden, maar op grond van de bestemming 'Bos' staat behoud, versterking en ontwikkeling van de bosgebieden voorop. Het omgevingsvergunningstelsel (artikel 8.4.1) beschermt houtgewas en kleine natuurelementen en voorkomt grote ingrepen in het maaiveldniveau die grond verzetten met een hoogteverschil van meer dan 0,4 meter. Er is in deze geen omgevingsvergunning benodigd voor de aanplant van nieuwe bomen.

Natuur

De 'Natuur' aangewezen gronden zijn bestemd voor behoud, versterking en / of ontwikkeling van de aan de natuurgebieden eigen zijnde natuurwaarden en landschapswaarden, waaronder houtopstanden, rietoevers en poelen, in samenhang met de waterhuishouding en de ecologische verbindingzones, in het algemeen (artikel 14.1 b). Er geldt binnen deze bestemming eenzelfde omgevingsvergunningstelsel (artikel 14.4.1) als binnen de bestemming 'Bos'. Dus gericht op bescherming van houtgewas en kleine natuurelementen en met een vergunningplicht voor ingrepen in het maaiveldniveau.

Conclusie: Aanplant van bos is mogelijk binnen de enkelbestemming 'Bos' en de enkelbestemming 'Natuur'.

Agrarisch met waarden

Enkelbestemming 'Agrarisch met waarden' is hoofdzakelijk bestemd voor agrarisch gebruik, agrarische bedrijvigheid, en agrarisch natuur- en / of landschapsbeheer. De aanleg van bos of houtopstanden zijn geen natuur- en landschapswaarden die passen binnen een agrarische bestemming. Dit wordt ondersteund door de wijzigingsbevoegdheid van artikel 38.1 in de partiële herziening Buitengebied. Die maakt het mogelijk om bestemmingen te wijzigen naar 'Bos', 'Groen', 'Groen-Houtsingel', 'Natuur' en / of 'Water' om de ontwikkeling van natuurelementen (waaronder bos en natuur) mogelijk te maken. Hieruit valt op te maken dat, als de aanleg van natuur van enige omvang aan de orde is, daarvoor een bestemmingswijziging gewenst is.

Conclusie: Aanplant van bos is niet mogelijk binnen de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden'. In overleg met de gemeente Etten-Leur wordt op grond van artikel 38.1 van het bestemmingsplan een binnenplanse wijziging naar 'Bos' aangevraagd.

Water

De 'Water' aangewezen gronden zijn bestemd voor waterpartijen en waterlopen, het behoud, herstel en ontwikkeling van aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden, taluds en oevers, en waterhuishoudkundige voorzieningen. Verbreding van de waterwegen dient voornamelijk binnen de grenzen van deze bestemming te blijven. Er kan beargumenteerd worden dat water / sloot ook binnen de bestemmingen 'Natuur' en 'Agrarisch' zijn opgenomen.

Gebiedsaanduidingen

In het bestemmingsplan zijn aanvullend vier gebiedsaanduidingen en twee dubbelbestemmingen archeologie op het plangebied van toepassing:

- Gebiedsaanduiding, aardkundig waardevol;
- Gebiedsaanduiding, cultuurhistorisch vlak;
- Gebiedsaanduiding, leefgebied struweelvogels;
- Gebiedsaanduiding, groenblauwe mantel;
- Dubbelbestemming, archeologie – waarde 2;
- Dubbelbestemming, archeologie – waarde 4.

Uit de gebiedsaanduidingen en de archeologische dubbelbestemmingen volgen aanlegvergunningstelsels voor de omgevingsvergunning werken en / of werkzaamheden, maar geen beperkingen voor het voorgenomen initiatief waarvoor de bestemmingswijziging benodigd is.

Binnenplanse bestemmingswijziging

Op grond van artikel 38.1 van het bestemmingsplan kan door burgemeester en wethouders worden afgeweken van het bestemmingsplan. De wijzigingsbevoegdheid van artikel 38.1 in de partiële herziening Buitengebied maakt het mogelijk om een agrarische bestemming te wijzigen naar 'Bos', 'Groen', 'Groen-Houtsingel', 'Natuur' en / of 'Water' om de ontwikkeling van natuurelementen (waaronder bos en natuur) mogelijk te maken. Voor de voorgenomen activiteiten voor de ontwikkeling van bos en mogelijke toekomstige natuurontwikkelingen is de voorkeur uitgesproken door provincie en waterschap in overleg met de gemeente om 'Agrarisch met waarden' in de eerdergenoemde percelen te wijzigen naar bestemming 'Natuur'.

3 Ruimtelijke en milieukundige onderbouwing

3.1 Landschap en archeologie

In het kader van de voor het gebied geldende archeologische en cultuurhistorische waarden is in het ontwerp rekening gehouden met de aardkundig waardevolle gebieden en elementen. Voor het plangebied is een bestaand archeologisch bureauonderzoek geactualiseerd naar de vigerende KNA-richtlijnen. In het onderzoek wordt geconcludeerd dat er geen risico is op het gebied van archeologie, indien een maximale ontgravingsdiepte van 0,4m wordt aangehouden op de percelen met een hoge archeologische verwachting. Het ontwerp van Kelsdonk-Zwermlaken is hier waar mogelijk op aangepast. Bij de aanplant van het bos is rekening gehouden met deze zone, zodat hier geen kans is op het verstoren van archeologische waarden.

3.2 Bodem

Er worden geen effecten verwacht op het milieuaspect bodem. Nieuw bos wordt geplant met een hartafstand tussen de bomen van 1,50 meter. De plantgaten zijn 30 cm diep. De grond wordt niet verplaatst maar blijft achter op de locatie.

3.3 Water

Er worden geen effecten verwacht op het milieuaspect water, omdat er tijdens de aanplantwerkzaamheden geen grondverzet in het water plaatsvindt.

De herinrichting in Noordrand Midden (NRM) valt onder het maatregelenpakket 'Hydrologisch herstel natte natuurparels', en is gekoppeld aan de KRW. De ecologische en hydrologische ingrepen in het gebied resulteren in de realisatie van (een deel van) een NNP en NNB. Voor deze ingrepen geldt een landelijke resultaatsverplichting per 2027. Met de inrichting van dit plangebied als NNP en NNB wordt voldaan aan deze verplichting.

3.4 Natuur

Voor de planvorming van de realisatie van de NNP en NNB Kelsdonk / Zwermlaken is een 'QuickScan Flora & Fauna, Wet Natuurbescherming (Wnb)' uitgevoerd. Uit de QuickScan blijkt dat een aantal soortgroepen binnen het plangebied niet uit te sluiten zijn:

- Nader veldonderzoek moet bepalen of watergangen in het plangebied een functie hebben als leefgebied van de grote modderkruiper.
- Nader veldonderzoek moet bepalen of sloten en poelen een functie als voorplantingswater hebben voor de alpenwatersalamander en poelkikker.
- Nader onderzoek middels sporenbuizen en cameravallen moet uitwijzen wat de functie is van het af te graven grasland voor kleine marterachtigen.
- Nader onderzoek in kaart moet brengen wat de huidige groeiplaatsen zijn van invasieve exoten als de grote watervanel, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw en smalle waterpest.

Uit nader veldwerk is gebleken dat de watergangen in het plangebied een functie hebben voor de grote modderkruiper. Voor de uitvoering van de werkzaamheden en nieuwe inrichting van het gebied wordt ontheffing Wnb aangevraagd. Tevens wordt er ontheffing aangevraagd voor de soorten poelkikker en kleine marterachtigen. Hiervoor is geen aanvullend veldwerk gedaan, maar wordt de habitatgeschiktheid van het gebied voor deze soorten onderbouwd.

De werkzaamheden kunnen algemeen voorkomende amfibieën en zoogdieren treffen. De gedragscode ruimtelijke ontwikkeling voor waterschappen vervalt per 1 juli 2022. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van broedende vogels om negatieve effecten op deze soorten – en daarmee overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb – te voorkomen. Indien overtreding van verbodsbepalingen op deze soorten niet uit te sluiten zijn, wordt ontheffing aangevraagd. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten. De regels ten aanzien van houtopstanden zijn bij deze ingreep niet van toepassing, omdat er geen bomen gekapt worden.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden geldt een ecologisch werkprotocol volgens de geldende leidraden voor bovenstaand genoemde soorten.

3.5 Geluid

De Wet geluidhinder is bij artikel 2.12, lid 1, onder a, onder 2 niet van toepassing. Er worden geen objecten geplaatst voor de inrichting van het terrein die geluid produceren. Hieruit wordt geconcludeerd dat dit aspect geen belemmering oplevert ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling.

3.6 Luchtkwaliteit

Het voorgenomen project leidt niet tot een toename van verkeersbewegingen waardoor er geen sprake is van een toename van uitstoot ten opzichte van de huidige situatie. Alleen tijdens de aanlegfase worden activiteiten uitgevoerd die mogelijk een invloed kunnen hebben op de luchtkwaliteit. Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor het voorgenomen initiatief.

3.7 Kabels en leidingen

Het aspect kabels en leidingen vormt geen belemmering voor het voorgenomen initiatief. Voorafgaand aan de uitvoering wordt een Klic-melding gedaan.

3.8 Explosieven

Vanuit de gemeente Etten-Leur en het Waterschap zijn er in 2008 en in 2021 onderzoeken naar ontplofbare objecten (oorlogsresten) gedaan. Uit beide onderzoeken blijkt dat slechts een klein deel van het plangebied verdacht is op de aanwezigheid van verschoten schutmunities. Binnen het verdachte gebied vinden geen grondroerende werkzaamheden plaats. Derhalve is er geen reden om aanvullende detectie, benadering en vervolgens vrijgave van dit gedeelte te organiseren.

4 Uitvoerbaarheid

4.1 Maatschappelijk

De uitvoering van de NNP Kelsdonk / Zwermlaken, als onderdeel van het gebied NRM-W, realiseert de natuurambities van de drie samenwerkingspartners: het Waterschap, SBB en de Provincie. Tijdens de planvorming is de nieuwe inrichting van het gebied afgestemd met de omgeving, waaronder omwonenden en omliggende perceeleigenaren. Eisen en wensen die vanuit de omgeving kwamen zijn op basis van een honoreringsadvies wel/ niet in het ontwerp verwerkt. Indien een eis/ wens niet gehonoreerd is, is deze gemotiveerd bij de desbetreffende stakeholder.

Als vervolg op eerder samenwerkingen in 2010, 2015 en 2016 zijn het Waterschap, de Provincie en Staatsbosbeheer de 'Samenwerkingsovereenkomst Noordrand Midden 2018' aangegaan om tot realisatie te komen. Hierin is onder andere afgesproken dat het Waterschap trekker is van het project als geheel, dat zij ook verantwoordelijk is voor het beschikbaar krijgen van de inliggende agrarische gronden, die nodig zijn om de plannen te kunnen realiseren en het gebiedsproces te gaan organiseren. Hiernaast is Staatsbosbeheer de trekker van de inrichting van deelgebied Weimeren. Voor de realisatie van het plangebied Kelsdonk / Zwermlaken, als onderdeel van NRM-W, zal het Waterschap ook de opdrachtgever van de uitvoerende aannemer(s) zijn.

4.2 Financieel

Kelsdonk-Zwermlaken is onderdeel van het projectgebied NRM. Voor de realisatie van NRM als NNP en NNB is in 2018 een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen Staatsbosbeheer, Provincie en het Waterschap. De realisatie van NRM wordt gefinancierd middels GOB- en (de opvolger van de) STUW-subsidie en een eigen bijdrage vanuit de projectpartners.

Zowel de maatschappelijke als financiële uitvoerbaarheid worden hiermee als positief beoordeeld.

5 Conclusie

De voorgenomen aanplanting van bos is strijdig met het vigerende bestemmingsplan maar sluit wel aan bij het beleid van Staatsbosbeheer, Waterschap Brabantse Delta en Provincie Noord-Brabant. De wijzigingsbevoegdheid van artikel 38.1 in de partiële herziening Buitengebied maakt het mogelijk om bestemming agrarisch te wijzigen naar 'Bos', 'Groen', 'Groen-Houtsingel', 'Natuur' en / of 'Water' om de ontwikkeling van natuurelementen (waaronder bos en natuur) mogelijk te maken.

Er heeft een toetsing plaatsgevonden aan de mogelijke impact van het initiatief op de diverse milieuaspecten. Negatieve effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten. Toetsing heeft plaatsgevonden in het gehele plangebied voor Kelsdonk-Zwermlaken. De bevindingen zijn daarmee relevant voor de twee bospercelen en de vier aanvullende percelen waar bestemmingswijziging benodigd is.

Gebaseerd op het gemeentelijk beleid, de mogelijke impact op ruimtelijke- en milieuaspecten en de uitvoerbaarheid kan worden geconcludeerd dat het aanplanten van bos ter ondersteuning van de realisatie van een Natte Natuurparel op de locatie Kelsdonk-Zwermlaken en daarvoor het wijzigingen van de bestemming 'Agrarisch met waarden' naar 'Natuur' past binnen de eisen van een goede ruimtelijke ordening.

Colofon

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING
GEBIEDSONTWIKKELING KELSDONK-ZWERMLAKEN (NRM-W)

KLANT
Waterschap Brabantse Delta

AUTEUR
Bas Gerats

PROJECTNUMMER
30073363

ONZE REFERENTIE
D10055315:25

DATUM
14 september 2022

Over Arcadis

Arcadis is een toonaangevend wereldwijd ontwerp- en consultancybureau voor de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij maken het verschil voor onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Met 27.000 mensen in meer dan 70 landen genereerden we in 2020 een omzet van €3,3 miljard. Wij ondersteunen UN-Habitat met kennis en expertise om leefomstandigheden te verbeteren in gebieden getroffen door de gevolgen van de klimaatverandering.

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1632
6201 BP Maastricht
Nederland

T +31 (0)88 4261 261

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[arcadis-nederland](https://www.arcadis-nederland.nl)

[arcadis_nl](https://twitter.com/arcadis_nl)

[ArcadisNetherlands](https://www.facebook.com/ArcadisNetherlands)